

1. Indledning

1.1. Baggrund

Kultur og Fritidsudvalget (KFU) har i en periode modtaget en række uopfordrede ansøgninger fra lokale tennisklubber i Viborg Kommune om tilskud til etablering af supplerende tennisfaciliteter. KFU har i forlængelse af ansøgningerne taget initiativ til at foretage en analyse af området – herunder ønsker og fælles prioriteringer fra alle lokale tennisklubber - og bedt Viborg Idrætsråd varetage opgaven i dialog med tennisklubberne i Viborg Kommune. Dette dokument er resultatet af heraf.

1.2. Formål

Det præcise formål med analysen er drøftet mellem KFU og opgaveløser og kan mere præcist beskrives som en undersøgelse af følgende spørgsmål:

- (1) Hvordan er tennissportens medlemsudvikling og facilitetsbelægning i Viborg Kommune?
- (2) Hvilke facilitetsønsker har de lokale tennisklubber i Viborg Kommune?
- (3) Hvilke typer af tennisfaciliteter har generelt størst værdi for tennissporten ifølge de lokale tennisklubber? Fx ift. fastholdelse og rekruttering af medlemmer?

Analysen af ovenstående spørgsmål afsluttes med en indstilling. Indstillingen har til formål at vise hvilke facilitetsønsker, der bør prioriteres ved forskellige typer af kommunale bevilliger.

1.3 Økonomi

Kultur og Fritidsudvalget (KFU) har ikke forud for analysen afsat en konkret bevilling til at styrke tennisfaciliteterne i Viborg Kommune. KFU ønsker en kortlægning af ønsker, behov og potentialer, og vil på den baggrund undersøge mulighederne for at prioritere facilitetsinvesteringer til tennissporten i indeværende byrådsperiode med reference til målene i byrådets sammenhængsmodel og eksisterende forskning.

1.4 Viborg Kommunes sammenhængsmodel

Centralt i Viborg Kommunes idrætspolitiske mål er ambitioner i sammenhængsmodellen, herunder ønsket om at 80 % af borgerne er medlem af en lokalforankret forening og 85 % af borgerne er fysisk aktive. Sandsynlighed for støtte til idrætsfaciliteter (fx tennis) øges derfor alt andet lige, hvis de skaber flere medlemmer/mere aktivitet blandt borgere i Viborg Kommune.

1.5 Generelt om faciliteter og medlemmer

Forskning indenfor sammenhængen mellem idrætsfaciliteter og medlemstal viser, at der typisk kun er en svag sammenhæng mellem hvor mange idrætsfaciliteter, der er i en kommune og det samlede antal foreningsmedlemmer (+ 15 år) i kommunen (Ibsen, 2021:15).¹ Forskningen viser samtidig, at der er en sammenhæng mellem i hvilken grad borgerne oplever idrætsfaciliteter i kommunen som gode og det samlede antal af medlemmer i kommunen.² For voksne og selvmobile borgere handler det med andre ord ikke så meget om antal faciliteter (selv om der naturligvis skal være et minimumsantal). Det handler snarere om gode, velvalgte faciliteter, som modsvarer brugernes behov. Det er bl.a. baggrunden for at inddrage brugerne i indeværende analyse.

1.6 Proces

Indeværende analyse er foretaget indenfor rammerne af nedenstående proces:

<i>Tid</i>	<i>Aktivitet</i>
Oktober 2021	Dialog og forventningsafstemning med Kultur & Udvikling
25. oktober 2021	Fælles drøftelse med tennisnetværket om fremtidens tennisfaciliteter
1. november	Åben for ansøgninger
1. februar 2022	Ansøgningsfrist
Medio 2022	Databehandling
14. juni 2022	Tennisklubber modtager udkast til tennisanalyse
21. juni 2022	Fremlæggelse for tennisnetværket med efterfølgende høringsperiode
20. august 2022	Deadline for klubbernes høringssvar
1. september 2022	Rapport fremsendes til KFU
Sep/okt 2022	Sagen behandles i KFU

(2) Tennissportens medlemsudvikling og facilitetsbelægning

2.1 Medlemsudvikling

Tennissportens medlemstal toppede i 1990 med 118.000 medlemmer. På det tidspunkt havde mange provinsbyer i Danmark et nyere tennisanlæg med 1-2 indhegnede rødgrusbaner. Siden blev antallet af medlemmer halveret gennem 1990'erne og starten af 0'erne til et lavpunkt på ca. 60.000 medlemmer i 2014. De seneste år er medlemstallet igen begyndt at stige. I corona-perioden steg antallet af medlemmer fx med op mod 13 pct. på landsplan. Det betyder, at der i dag er 86.397

¹ Tidligere forskning har dog vist, at fx adgangen til idrætsfaciliteter har betydning for, hvor aktive folk er i forskellige bevægelsesaktiviteter (Sallis et al, 2006, Kägi et al, 2017).

² I Viborg Kommune angiver 5 pct. flere end landsgennemsnittet fx at der er gode facilitetsmuligheder for at dyrke idræt. Det modsvarer af at Viborg Kommune tilsvarende har 5 pct. flere foreningsmedlemmer end landsgennemsnittet.

registrerede tennisspiller i Danmark (se tabel 2). I Viborg Kommune har medlemsudviklingen ligeledes været positiv de seneste to år med en samlet vækst på 22 pct. fra 2019-2021.³

Tabel 2: Tennismedlemmer i Viborg Kommune og hele Danmark (2012-2021)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total DK	80082	75833	72531	72077	71163	71998	73923	76264	88209	86397
Total Viborg	831	788	719	693	657	736	685	602	790	830
0-12	79	62	37	44	47	47	61	56	84	75
13-18	92	79	49	74	40	115	81	61	75	106
19-24	61	53	72	28	71	38	40	43	53	50
25-59	414	379	352	382	331	309	270	243	353	390
60+	185	215	209	165	168	227	233	199	225	209

Som det fremgår af nedenstående tabel 3 skyldes den positive udvikling i Viborg Kommune fra 2019 – 2021 primært medlemsudvikling i hhv. Overlund Tennisklub (+16 medl.), Viborg Lawn Tennisklub (+19 medl.), Løgstrup IF (+27 medl.) og Tapdrup Udeliv (+86 medl.). Udviklingen i det seneste årti viser endvidere, at medlemstallet nu er tilbage på samme niveau som i 2012 (830 medl.). I den periode er der lukket tennisklubber svarende til 190 medlemmer i henholdsvis: Hammershøj Tennisklub (-33 medl.), Karup Tennisklub (-34 medl.), Møldrup Tolstrup IF (-42 medl.), Stoholm Tennisklub (-38 medl.), Ulbjerg Tennisafdeling (-32 medl.) og Vammen (-12 medl.). Når medlemstallet i dag er det samme som i 2012 skyldes det primært etableringen af Tapdrup Udeliv (2016) - som i dag har 154 medlemmer - samt medlemsstigninger i henholdsvis Rødding (+25 medl.) og SVIF (+15 medl.). Samtidig er de fem største tennisklubber fra 2012 alle tilbage på deres medlemstal fra 2012 (hhv. Bjerringbro Tennisklub, Løgstrup Tennisklub, Overlund Tennisklub, Ørum Tennisklub og VLTF). Som det fremgår af tabel 2 er den aldersmæssige medlemssammensætning i dag også stort set identisk med sammensætningen i 2012. I dag er der marginalt flere medlemmer under 18 år (+10 medl.), lidt færre medlemmer i aldersgruppen 19-25 år (-11 medl.) og præcist samme antal medlemmer over 25 år.

³ Som det fremgår af tabel 2, synes udviklingen umiddelbart større end 22 pct. fra 2019-2021 ($830/602 = 38$ pct.). Den tilsyneladende stigning på 38 pct. skyldes dog manglende indberetning af ca. 80 tennisspillere fra Bjerringbro Tennisklub i 2019.

Tabel 3: Tennismedlemmer i Viborg Kommune fordelt på klubber (2012-2021)

Forening	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Alhedens Idrætsforening	5	7	6	7	4	4	0	0		
Almind/Birgittelyst IF	0				7	13	18	18	9	7
Bjerringbro Tennisklub	95	92	80	58	64	77			85	94
Bruunshåb/Tapdrup IF										0
Hammershøj Tennis Klub	33	24								?
Karup Tennisklub	34	0								
Klejtrup Idrætsforening		9	0	4	0	0				
Løgstrup G & If	47	43	53	39	25	29	41	23	31	50
Møldrup Tostrup IF	42	0	9	23	0	0				
Mønsted Idrætsforening	14	6	12	9	7	8	9	7	7	7
Ørum Idrætsforening	48	70	43	45	35	59	48	46	67	55
Overlund Tennisklub	109	132	134	137	108	129	122	91	100	107
Rødning U&IF	15	29	39	17	10	24	38	40	42	40
Rødkærsbro Idrætsforening	28	22	0	12	9	18	20	16	27	22
Sdr. Rind - Vinkel IF	13	14	14	14	24	21	14	19	29	28
Skals Gymnastikforening	0									
Sparkær Idrætsforening		11	11	9	8	11	14	11	12	11
Stoholm Tennisklub	38	28	25	25	21	19	30	20	21	0
Tapdrup Udeliv					70	55	59	68	124	154
Ulbjerg Kultur- og Fritidscenter	32	23	18	6						
Vammen U&IF	12	0					12	15	0	0
Viborg Lawn Tennis Forening	242	247	246	246	220	224	210	216	224	243
Alhedens Idrætsforening	5	7	6	7	4	4	0	0		
Grand Total	831	788	719	693	657	736	685	602	790	830

Det er selvsagt vanskeligt at forudsige medlemsudviklingen indenfor tennissporten – både i Viborg Kommune og på landsplan. Det er fx vanskeligt at vurdere om medlemsstigningen under corona-perioden primært skyldes at tennis kunne dyrkes udenfor og uden direkte interaktion - og medlemstallet derfor vil udligne sig, når alle idrætter igen er åbnet – eller om medlemstallet kan fastholdes/udvikles som følge af nye, stadig ukendte tendenser i danskernes motionsvaner.

2.1 Tennisfaciliteter

For at kunne vurdere i hvilken grad, der er brug for nye tennisfaciliteter i Viborg Kommune er det hensigtsmæssigt at se på antal og fordeling af baner set i forhold til antal medlemmer. Som det fremgår af tabel 4 er Viborg Kommune relativt godt stillet sammenlignet med resten af Danmark. Der er ca. 20 medlemmer pr. udendørsbane i Viborg Kommune mens det tilsvarende tal for

Danmark er 41 medlemmer pr. udendørsbane. I den sammenhæng må det bemærkes, at Viborg Kommune er Danmarks næststørste kommune målt på m²/opland og 9. største målt på antal borgere. Det betyder en vis spredning mellem borgere. Således er der i Danmark 135 borgere per km², mens der i Viborg kommune er 66 borgere per km². Hvis Viborg Kommune skal have et serviceniveau, der er sammenligneligt med den gennemsnitlige kommune, vil der derfor alt andet lige være behov for relativt flere baner i Viborg Kommune end den gennemsnitlige kommune. Ca. 20 medlemmer pr. bane indikerer dog at der *samlet set* ikke synes at mangle udendørstennisbaner i Viborg Kommune.

Tabel 4: Tennismedlemmer pr. bane i Viborg Kommune og Danmark

	Medlemmer	Baner	Inde-baner	Medl. pr. bane	Medl. pr. inde-bane
DK	86.397	2050	209	42 medl.	413 medl.
VK	830	44	2	19 medl.	415 medl.

Antal medlemmer pr. bane varierer dog, som det fremgår af tabel 5, relativt meget mellem de forskellige klubber i Viborg Kommune.

Tabel 5: Klubbernes medlemstal (indberettet 2021)⁴

Klub	Medlemmer	Baner	Heraf indebaner	Medl. pr. bane
Almind/Birgittelyst Idrætsforening	7	1		7
Bjerringbro Tennisklub	94	4		23,5
Løgstrup G & If	50	2		25
Mønsted Idrætsforening	7	2		3,5
Ørum Idrætsforening	55	2		22,5
Overlund Tennisklub	107	3		36
Rødning U&IF	40	2		20
Rødkærsbro Idrætsforening	22	2		11
Sdr. Rind - Vinkel Idrætsforening	28	2		14
Sparkær Idrætsforening	11	1		11
Tapdrup Udeliv	154	1		154
Viborg Lawn Tennis Forening	243	10	2	24,3

⁴ Tallet i parentes angiver seneste år med tennisaktivitet.

Stoholm Tennisklub	0	2		0
Hammershøj Tennisklub	0	2		0
Møldrup Tolstrup IF (2015)	0	1		0
Skals Gymnastikforening (2011)	0	1		0
Ulbjerg Tennisafdeling (2015)	0	1		0
Vammen U&IF (2019)	0	2		0
Karup Tennisklub (2012)	0	2		0
Vridsted Tennisklub (2012)	0	1		0

Tapdrup Udeliv Tennis (154 spillere pr. bane) har som eneste klub i dag medlemstal over landsgennemsnittet på 40 spillere pr. bane. Tapdrup Udeliv er dog i gang med etablering af bane 2. Klubbens medlemstal pr. bane vil herefter falde til 77. Der er ikke klubber, der har ansøgt om nye rødgrusbaner. Analysen tager derfor ikke stilling til, hvor mange medlemmer pr. bane, der er hensigtsmæssige for en tennisklub. Af tabel 5 fremgår det endvidere, at op mod 7 rødgrusbaner i Viborg Kommune står ubrugte i nu lukkede tennisklubber (i henholdsvis Møldrup, Skals, Vammen, Vridsted og Karup).

(3) Facilitetsønsker hos lokale tennisklubber

I bestræbelserne på at indkredse facilitetsønsker hos de lokale tennisklubber, blev der i forbindelse med tennisanalysen etableret et indledende netværksmøde for alle tennisklubber i Viborg Kommune. Netværksmødet havde til formål at skabe dialog om forskellige typer af tennisfaciliteter – herunder dele klubbernes erfaringer og synspunkter. Dialogen blev faciliteret og kvalificeret af tenniskonsulent Lars Elkjær fra Dansk Tennis Forbund/DGI.

I forlængelse af netværksmødets drøftelser blev der udarbejdet og udsendt et digitalt indberetningsskema ([se link](#)), hvor klubberne bl.a. kunne tilkendegive egne anlægsønsker ved en forventet egenfinansiering på 50 pct..⁵ 7 af de 13 adspurgte klubber har i den sammenhæng udtrykt ønsker til supplerende tennisfaciliteter. Tabel 6 viser klubbernes svar (inklusive anslået budget ved standardløsninger).

⁵ Klubberne blev mere præcist spurgt: ”Hvilke typer af tennisfaciliteter kan din klub se sig selv etablere i de kommende år (med egenbetaling på 50 pct.)”? Klubberne fik samtidig mulighed for at afkrydse 7 typer af faciliteter. Klubberne blev ikke bedt om at fremsende eget budget, men blev oplyst om forventede standardudgifter.

Tabel 6: Klubbernes anlægsønsker

Ønsker	Ca. pris	Antal ønsker	Ansøgt sum (ca.)
Varm indendørs hal (1 bane)	4.000.000 kr.	2	8.000.000 kr.
Kunstgræsbane med lys	3-400.000 kr.	3	1.200.000 kr.
Hybridbane med lys	500.000 kr.	1	500.000 kr.
Lysanlæg	100.000 kr.	2	200.000 kr.
Tag over rødgrusbane	1.000.000 kr.	1	1.000.000 kr.
Samlet		9	10.900.000 kr.

Som det fremgår af tabel 6, omhandler klubbernes ønsker primært forskellige typer af *sæsonforlængende faciliteter*.⁶ Der er således ingen af de 13 klubber, der har yttret ønsker om flere traditionelle *rødgrusbaner* til deres sommersæson. Klubbernes ønsker om sæsonforlængende faciliteter harmonerer med udsagn fra tennisnetværkets indledende dialog om emnet og litteratur på området (se idekatalog fra DTF, LOA og DGI).⁷ Ifølge tennisklubberne er det således et grundlæggende problem, at deres sæson typisk blot varer 5-7 måneder. For det første er det svært at fastholde medlemmer, når en sæson kun varer 5-7 måneder (og derfor efterfølges af en tilsvarende pause på 5-7 måneder). Det skaber væsentlig gennemstrømning og frafald indenfor tennissporten. Det forstærkes samtidig ved at mange af de idrætter, der er alternativer til tennissporten netop er helårssæsoner (fx padel, fodbold, fitness, løb, cykling). Tennisklubberne i Viborg Kommune har på den baggrund et samstemmende ønske om at få bedre muligheder for helårstennis. Bl.a. også fordi det rummer et stort potentiale for mere idræt, motion og bevægelse, når flere medlemmer får mulighed for at dyrke tennis hele året.

(4) Fælles facilitetsprioriteringer hos lokale tennisklubber

Der findes en række forskellige typer af sæsonforlængende tennisfaciliteter. På det indledende møde i tennisnetværket, drøftede klubberne sig frem til 7 forskellige sæsonforlængende facilitetstyper. Henholdsvis: indendørshal (varm), indendørshal (kold), kunstgræsbaner med lys, hybridbaner med lys, både kunstgræs- og hybridbaner med lys, lysanlæg og tag over rødgrusbaner. Der er næppe kommunale midler til at imødekomme alle klubbernes forskellige ønsker (jf. tabel 6).

⁶ Derudover har én klub angivet et større renoveringsbehov (dræn af eksisterende baner), og én klub angivet ønske om renovering af klubhusfaciliteter. Disse ansøgninger er uden for analysens fokusområde jf. drøftelser med klubberne (sæsonforlængende tennisanlæg), og er derfor ikke medtaget.

⁷ DGI, DTF, LOA (2020): *Fremtidens tennisanlæg – et idekatalog*.

Det betyder, at der som minimum er behov for at prioritere mellem de forskellige ønsker. I den sammenhæng er det hensigtsmæssigt at vide hvilke typer af faciliteter, der har mest værdi for tennisklubberne som helhed. I bestræbelserne på at indkredse den generelle værdi af forskellige sæsonforlængende facilitetstyper, er klubberne derfor blevet bedt om at forholde sig til en tænkt situation (se boks 1).

Boks 1: En tænkt case

En TÆNK case vedrørende tennisfaciliteter

Vi vil godt bede jer om at tilkendegive jeres vurderinger på baggrund af en TÆNK case, hvor:

- Viborg Kommune vil støtte tennissportens faciliteter med 2 mio.
- Klubber skal medfinansiere 50 % af de anlægsinvesteringer, de gennemfører
- Altså kan der samlet investeres for kr. 4. mio.

Vi vil bede jeres klub om at prioritere mellem de 7 nedenstående investeringsforslag, der kom frem på tennisnetværkets møde.

Klubberne blev således spurgt, hvordan de vil prioritere mellem de 7 forskellige investeringsforslag, der kom frem på tennisnetværkets møde. Klubberne er mere præcist blevet bedt om at prioritere mellem de 7 forslag ud fra deres opfattelse af hvad der henholdsvis: (1) Er bedst for tennissporten i Viborg Kommune og (2) Kan skabe flest tennismedlemmer i Viborg Kommune. Klubberne er på den måde – ud over egne ønsker – også blevet bedt om at have et blik for de fælles interesser.⁸ Det er prioriteret at stille begge spørgsmål (dels ”sportens udvikling” og dels ”flest medlemmer”), selv om de er beslægtet. Hvis klubberne prioriterer forskelligt på de to spørgsmål, så kan det antyde, at klubberne ikke har samme mål som kommunen (der prioriterer ”flere medlemmer”). Spørgsmålene er besvaret af 13 lokale tennisklubber.⁹

⁸ Det er naturligvis vanskeligt for en klub at anbefale fælles prioriteringer, der strider imod egne ønsker. Fx anbefale lyseslæg til alle klubbernes eksisterende 40 rødgrusbaner, hvis klubben selv ønsker at pengene skal bruges til en indendørs hal. Det ses også i klubbernes svar. Klubbernes anbefalinger til fællesskabets bedste (deres 1. prioritet) er således typisk sammenfaldende med klubbens eget ønske (deres ansøgning). Det betyder dog ikke at klubbernes svar er uden værdi. *For det første* er klubberne gode til at tænke på det fælles bedste, når de forholder sig til prioriteringer mellem alle de faciliteter, de ikke selv har søgt til. Klubberne er tilbøjelige til at vælge deres eget ønske som første prioritet for det fælles bedste, men når klubberne herefter skal vælge 2. prioritet, 3. prioritet osv. synes de med andre ord at gøre det med det fælles bedste for øje. *For det andet* er der fem klubber, som slet ikke angiver egne ønsker og derfor umiddelbart har let ved at forholde sig upartisk til en vurdering mellem de forskellige facilitetstyper. Klubbernes svar giver på den baggrund en udmærket indikation på værdien i de forskellige sæsonforlængende facilitetstyper.

⁹ De 13 tennisklubber er: Bjerringbro Lawn Tennisklub, Overlund Tennisklub, Ørum IF, Viborg Lawn Tennisklub, Tapdrup Udeliv Tennis, Stoholm Tennisklub, Mønsted IF Tennisafdeling, Sparkær IF Tennisafdeling, Rødkær IF, Rødning UIF Tennis, Søndre Rind Vinkel IF Tennis, Hammershøj Tennisklub, Løgstrup Gymnastik – og Idrætsforening.

Klubbernes samlede vurderinger fremgår af tabel 7. Figuren rummer en del tal og kræver en kort forklaring. De 7 facilitetstyper fremgår af øverste række. Række 2 viser hvordan klubberne i gennemsnit prioriterer de enkelte facilitetstyper (fra 1.-7. prioritet), når de skal vurdere hvad der er *bedst for tennisporten* i Viborg Kommune. Række 3 viser hvordan klubberne i gennemsnit prioriterer de enkelte facilitetstyper (1-7), når de skal vurdere hvad der skaber *flest medlemmer* i Viborg Kommune.

Tabel 7: Facilitetstypernes værdi for tennisporten (ifølge 13 klubber)

	Kunstgræs -baner m. lys (13 stk)	Kunst m.lys(6) + hybrid m.lys(4)	Hybrid- baner m. lys (8 stk)	Kolde Inde-baner (2 stk)	Lysanlæg til eks. baner (40 stk)	Varm inde-bane (1. stk)	Tag over eks. baner (4 stk)
Er bedst for tennisporten	2,46 (1,39)	3,54 (1,66)	3,61 (1,33)	4,38 (1,94)	4,38 (1,94)	4,61 (2,63)	5 (2,16)
Skaber flest nye medlemmer	2,46 (1,45)	3,77 (1,64)	3,38 (1,33)	4,46 (2,03)	4,69 (1,89)	4,15 (2,54)	5,08 (2,14)

Som det fremgår af tabel 7, har ”Kunstgræsbaner med lys (13 stk.)” højeste prioritet (2,46), mens ”Tag over eksisterende baner (4 stk.)” har laveste prioritet (5,00), når klubberne svarer hvad der er bedst for tennisporten i Viborg Kommune. Svarene afviger en smule, når klubberne bliver spurgt hvilke sæsonforlængende facilitetstyper, der skaber flest medlemmer i Viborg Kommune. Den indbyrdes prioritering er dog stort set den samme i begge de to spørgsmål. Der synes således ikke at være uoverensstemmelse mellem klubbernes mål og kommunens mål.

Tallene i parentes angiver standardafvigelsen. Det viser hvor stor uenighed, der skjuler sig mellem klubberne ift. de enkelte gennemsnitlige prioriteringer. Standardafvigelsen er fx høj ift. ”varm indendørsbane” (2,63/2,54). Det er fordi klubberne er relativt uenige om værdien af en varm indendørsbane. De 13 klubber angiver således følgende prioriteringer til ”varm indendørsbane”: 1, 1, 1, 1, 2, 4, 6, 6, 6, 6, 6, 7, 7. Omvendt er der stor enighed om værdien af ”kunstgræsbaner med lys” (1,39/1,45). Her angiver klubberne følgende prioriteringer: 1, 1, 1, 1, 1, 2, 2, 3, 3, 4, 4, 4, 5.

I tabel 7 tilskrives klubbernes meninger lige stor værdi uanset klubbernes antal af medlemmer. En klub på 7 medlemmer har således én stemme på samme måde som en klub med 250 medlemmer. I tabel 8 er der taget hensyn til klubbernes antal af medlemmer. Her har en klub på 100 medlemmer således 100 stemmer, mens en klub med 10 medlemmer har 10 stemmer. Hvis man foretrækker en sådan fremgangsmåde, får man (som det fremgår af tabel 8) en justeret prioriteringsrækkefølge.

”Kunstgræsbaner med lys (13 stk.)” er dog stadig 1. prioritet (2,04), ligesom ”Tag over eksisterende baner (4 stk.)” stadig har laveste prioritet (5,50).

Tabel 8: Facilitetstypernes værdi for tennissporten (ifølge 818 medlemmer)

	Kunstgræs -baner m. lys (13 stk)	Kunst m.lys(6) + hybrid m.lys(4)	Hybrid- baner m. lys (8 stk)	Varm inde-bane (1. stk)	Kolde Inde-baner (2 stk)	Tag over eks. baner (4 stk)	Lysanlæg til eks. baner (40 stk)
Er bedst for tennissporten	2,04	3,56	3,83	3,89	4,28	5,00	5,50
Skaber flest nye medlemmer	2,00	3,75	3,55	3,59	4,05	5,20	5,61

Klubbernes svar peger således på en klar første prioritet – uanset om man spørger hvad der er *bedst for tennissporten* eller hvad der *skaber flest medlemmer* og uanset om man beregner ud fra antal *klubber* eller antal *medlemmer*. Kunstgræsbaner med lys (13 stk.) har således en gennemsnitlig prioritering på 2,24 (og en standardafvigelse på 1,42). Tilsvarende tal for alle/de øvrige prioriteringer fremgår af tabel 9.

Tabel 9: Klubbernes/medlemmernes prioritering mellem sæsonforlængende tennisfaciliteter

Sæsonforlængende faciliteter	Samlet gns.	Standardafvigelse
Kunstgræsbaner med lys (13 stk.)	2,24	1,42
Hybridbaner med lys (8 stk.)	3,59	1,33
Kunst med lys (6 stk.) + hybrid med lys (8 stk.)	3,66	1,65
Varm inde-bane (1 stk.)	4,06	2,59
Kold inde bane (2 stk.)	4,29	1,98
Lysanlæg til eksisterende baner (40 stk.)	5,05	1,91
Tag over eksisterende baner (4 stk.)	5,07	2,15

4.1 Bemærkninger vedr. kunstgræsbaner med lys som sæsonforlængende facilitet

Ud over klubbernes tilkendegivelser, kan der peges på fem fordele ved kunstgræsbaner med lys.

For det første kan en tenniskunstgræsbane etableres som en *flerfunktionel* idrætsfacilitet. Fx som en kombineret multibane til tennis, fodbold, basketball, floorball mv.. Det er hensigtsmæssigt – både for lokalområdets foreninger og for den selvorganiserede idræt – og i tråd med Viborg Kommunes

ønske om at skabe flere medlemmer/mere aktivitet (jf. sammenhængsmodellen). Det er i kontrast til fx grustennisbanen, der er et eksempel på en rendyrket monofunktionel idrætsfacilitet, der ikke indbyder til andre aktiviteter end tennis, og således fremstår uanvendelig for andre idrætter. Det samme er også tilfældet både for typiske indebaner og hybridbaner. Tennisanlæg, som de er flest, opleves således ikke som en åben invitation til det omgivende lokalområde. Kunstgræsbaner kan omvendt etableres på en måde, som åbner faciliteten op og inviterer nye brugere ind. Det er dog naturligvis vanskeligt, hvis tennismedlemmer og fx selvorganiserede fodboldspillere skal dele én kunstgræsbane. Det er frustrerende for tennisspillere at opsætte/nedtage net til hver tennisaktivitet ligesom det rummer risiko for materialer og sikkerhed hvis de selvorganiserede har samme opgave (fx stolper og net der ligger på banen). Hvis der alene anlægges én tenniskunstbane på en facilitet, må den derfor i første omgang prioriteres til tennis. Den flerfunktionelle styrke ved kunstgræsbanen er dog stadig, at banen (hvis tennisbrugen viser sig at være lav) kan omdannes til åben multibane - fx for den selvorganiserede idræt. På den måde vil en kunstgræsbane stadig kunne bidrage til at opfylde Viborg Kommunes målsætning om øget aktivitet – og være garanti imod tomme tennisbaner.

For det andet er det lykkedes for den lokale tennisklub Tapdrup Udeliv at etablere en klub med 154 medlemmer alene via en kunstgræsbane – herunder træne og etablere fælleskampe året rundt. Det er ikke en naturlov at lignende erfaringer kan overføres til alle andre klubber. Idrætsforeninger er personafhængige og Tapdrup Udeliv har haft en stærk og aktiv bestyrelse, der i 2021 blev kåret som årets idrætsforening i Viborg Kommune. Foreningen har dog vist interessante muligheder og perspektiver i at bruge moderne kunstgræsbaner til tennis, som andre klubber givetvis kan drage nytte af. Foreningen deler gerne deres erfaringer.

For det tredje er tenniskunstgræsbaner umiddelbart sæsonforlængende i højere grad end fx hybridbaner og rødgrusbaner med lysanlæg. Primært fordi kunstbaner tørrer hurtigere efter regnvejr end fx grusbaner og hybridbaner. Erfaringer fra Tapdrup Udeliv viser fx at det principielt set er muligt at planlægge klubtræninger hele året – med nogle ad hoc aflysninger til følge. Indendørshaller er dog naturligvis helårsbane i en anden betydning end kunstgræsbaner.

For det fjerde er det muligt at etablere kunstgræsbaner for ca. 320.000 kr. stykket, hvis de etableres ovenpå en rødgrusbane. Det betyder at det kan være relativt billigt at etablere kunstgræsbaner og se hvordan det påvirker aktivitets- og medlemsudviklingen i udvalgte områder. Det vil fx gøre det muligt at se, om erfaringer fra Tapdrup Udeliv kan overføres til andre tennisklubber i Viborg

Kommune uden at kommune og klubber investerer uhensigtsmæssigt. Sporene skræmmer således en smule fra 1990'erne hvor mange provinsbyer anlagde 1-2 tennisbaner og hvor flere i dag står (halv) tomme.

For det femte er der mindre og billigere vedligehold ved en kunstgræsbane sammenlignet med en rødgrusbane. Rødgrusbanen skal klargøres hvert forår ved at fjerne streger, fjerne grus, påføre nyt grus og herefter tromle banen. Hvis foreningen skal betale professionelle for at løse opgaven, er prisen pr. bane ca. kr. 14.000. Til sammenligning forårsklargøres kunstgræsbaner ved at påkøre sand og efterfølgende tromle banen. Her er prisen ca. kr. 4.000 kr., hvis den skal løses af professionelle. Det illustrerer forskellen i opgavens omfang for de frivillige ved henholdsvis rødgrus og kunstgræs. Derudover skal rødgrusbanen vandes i hele (sommer)sæsonen, ligesom banens grus og streger som udgangspunkt skal fejes efter brug. Kunstgræsbane kræver ingen pleje efter hver enkelt aktivitet. Det store vedligehold ved rødgrusbaner angives ofte som en af de store udfordringer for frivillige i tennisklubber.¹⁰

4.2 Ansøgere til kunstgræsbaner med lys som sæsonforlængende facilitet

Når man skal vurdere i hvilke klubber, det giver mest mening at placere eventuelle kunstgræsbaner, er det hensigtsmæssigt at se på hvor stort et pres de forskellige ansøgerklubber oplever på deres eksisterende baner. Det giver således alt andet lige mest mening at placere sæsonforlængende baner i forbindelse med klubber, der har et relativt stort pres på klubbens eksisterende faciliteter. Derved er der flere medlemmer der kan få glæde af banen i vinterhalvåret. Der er tre tennisklubber i Viborg Kommune, der har ansøgt om kunstgræsbaner med lys. De tre klubber (inklusive klubbernes spillere pr. bane) fremgår af tabel 10. To af klubberne ligger i byer, der i dag ikke har multibaner med kunstgræs (henholdsvis Ørum og Rødding).

Tabel 10: Klubber, der ansøger om kunstgræsbaner

Klub	Ønske	Medl. pr. bane (sommer)	Medl. pr. bane (vinter)
Ørum IF	Kunstgræs med lys	27,5	55
Rødding UIF-tennis	Kunstgræs med lys	20	40
Stoholm Tennisklub	Kunstgræs med lys	0	0

(5) Indstilling

¹⁰ Idet klargøringen påhviler foreningen, vil en given besparelse også komme foreningen fuldt ud til gode.

På baggrund af ovenstående analyse anbefaler Viborg Idrætsråd, at det afklares, i hvilken grad erfaringer med etablering af kunstgræs/lys¹¹ og deraf følgende betydelig medlemsvækst kan overføres til andre klubber.

Viborg Idrætsråd anbefaler mere konkret følgende:

- At klubbernes egenfinansiering er 50 pct.
- At Viborg Kommunes støtte svarer til omkostningerne ved at etablere kunstgræsbane ovenpå eksisterende rødgrusbane (50 pct. af ca. kr. 320.000)
- At nye kunstgræsklubber får hjælp af tennisnetværket til at realisere potentialet i tenniskunstgræsbaner. Fx ved støtte på bestyrelsesmøder hos nye kunstbaneklubber eller ved at etablere en arbejdsgruppe for kunstbaneklubber.
- At der anlægges en flerfunktionel tenniskunstgræsbane i Ørum IF i 2022
- At KFU finansierer ovenstående inden for rammerne af puljen for mindre anlæg og renoveringer.
- At erfaringerne fra Ørum IF løbende følges i tennisnetværket
- At tennisnetværket fremsender status og eventuelle yderligere konkrete anbefalinger til Kultur- & Fritidsudvalget, hvis/når der forelægger relevante positive erfaringer fra Ørum IF.
- At der herefter etableres en ny ansøgningsrunde, hvor alle klubber kan søge.

Derudover anbefaler Viborg Idrætsråd, at ansøgere vedr. indendørs tennisfaciliteter også behandles i regi af i halanalysen, idet det bemærkes, at tennisanalysen og tennisnetværket bidrager med relevante drøftelser og input desangående.

¹¹ Såfremt udviklingen i frostfri rødgrusbaner (i analysen benævnt ”hybridbane”) accelererer, så balancen i pris, kvalitet og brugbarhed overstiger kunstgræs, ændrer indstillingen sig i overensstemmelse hermed.